Ierod. Dr.
Hariton Popescu,
Mănăstirea „Sfântul Calinic de la Cernica”,
Râmnicu Vâlcea

[Omilie a aceluiași Ioan Gură de Aur] la Psalmul xxxvi, 1: „Nu râvni la cei ce viclenesc”*

Pe de-o parte, toate învățăturile dumnezeiești sunt bune, în consonanță unele cu altele, și (5) utile celor care sunt în stare să se folosească de ele, iar, pe de altă parte, acestea sunt fără îndoială [niște cuvinte] mai minunate decât celelalte [învățături nefolositoare], cuvinte care, precum orice alt remediu vindecă cugetarea, îndeamnă sufletul când suferă din pricina nenorocirilor vieții și când este în mare tulburare din pricina lucrurilor josnice pe care le suferă oamenii din voia lor. Cu siguranță că o relatare despre un șchiop (10) care a fost vindecat, despre un orb care și-a redobândit vederea pentru [a primi] lumina, chiar și valurile de pâine, prefacerile de apă în vin fără prese de călcat struguri, și orice altceva vine la urechile celor ce nu sunt de față, pe de-o parte, pricinuiește uimire și bucură evlavia celor evlavioși, iar, pe de altă parte, pentru cei necredincioși, adesea par a fi lucruri de necrezut (15). De vreme ce nu toți se încred ușor în adevăr, ci, de exemplu, cineva ca Toma, ca să vindece urechea cea necredincioasă cu lucruri vrednice de crezare, vrea să fie foarte mulțumit cu manifestarea deplinei încredințări, [văzând] că șchiopii au să alerge la lumina zilei, că orbii au să vadă și că nimeni nu va rămâne în ceea ce provoacă suferință (20). În consecință, atunci când purtările [oamenilor] au de suferit, o singură dată se spune în chip tămăduitor de către bărbații sfinți un cuvânt cu valoare morală și [acesta] mântuiește pentru veșnicie sufletele ascultătorilor, cuvânt pe care și acum fericitul David, după ce l-a potrivit pentru cântare, îl proclamă zicând:„Nu râvni la cei ce viclenesc, nici (25) nu aproba pe cei ce fac fărădelegea.” (Ps. 36,1)

Discursul e ușor de rostit, dar săvârșirea tuturor cuvintelor este un lucru foarte dificil. O, fericite David, tu zici «Nu râvni la cei ce viclenesc (id.)»? Să nu râvnesc? De ce să nu mă întristez? De ce să nu fiu iritat, [din moment ce] observ o mare anomalie în viață (30)? Cei răi se îmbogățesc, cei evlavioși sărăcesc, hoții prosperă. Pe de-o parte, cei scutiți de boli, cei care nu suferă, cei curați și nevătămați de vreun rău stau neclintiți, ba chiar proorocul zice: „De osteneli omenești n-au parte și cu oamenii (35)

*Am realizat traducerea din limba greacă veche din [Τοῦ αὐτοῦ] εἰς τὸν λς' ψαλμόν· *Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις* // *In illud: Noli aemulari in malignantibus (Ps. 36, 1)* existent în codexul: Mosquensis Bibl. Synod. 128 (Vlad. 159), ff. 347-351, preluat din: Karl-Heinz Uthemann (ed.), Homiliae pseudo-chrysostomicae: instrumentum studiorum, Brepols, s.l., 1994, 202-209. Subliniem faptul că noi fără niciun dubiu am tradus aceasta omilie ca aparținând Sfântului Ioan Gură de Aur, neținând cont de titulara„Homiliae pseudo-chrysostomicae” uzitată de editorul acestei cărți, fundamentându-ne poziția pe baza argumentelor pe care le-am adus în volumul: Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii închinate Sfintei Cruci*, trad., stud. introd., note și indici de Ierod. Dr. Hariton Popescu; Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului, Râmnicu Vâlcea, 2023, pp. 68-78 (n.trad.).

nu sunt biciuiți”[1]. Ei se desfată, disprețuiesc pe alții, sunt sătui, uneltesc intrigi, răpesc și persistă în rușine fără a fi acuzați, privind cu dispreț la îndelunga-răbdare a lui Dumnezeu. Însă cei care se grăbesc să trăiască întotdeauna după Dumnezeu, ca niște cârmaci de corăbii, care sunt purtați în sus și în jos în mijlocul mării, din cauza valurilor violente ale vieții, sunt chinuiți și suferă (40), de vreme ce au [ca] mijloc de cercare a vieții lor furtuna, lupta și războiul [mării]. În consecință, privește-l pe Iosif în închisoare. Privește-l pe Moise, care, de la prima durere a nașterii născându-se cu izvodiri pentru a fi omorât, nu are părinți, așa cum e firesc [pentru un prunc] (45) și nici hrană cu care să se hrănească în râu. Privește-l pe Daniel în groapă, pe Suzana confruntându-se cu acuzațiile mincinoase, pe Isaia tăiat cu fierăstrăul, pe Zaharia ucis și pe toți profeții care pătimesc de la locuitorii cei răi ai cetății atâtea lucruri, pe care ei înșiși era inevitabil să nu le rabde de la conaționalii lor (50) cei răi.[2]

Așadar, ce să-ți mai zic pe lângă aceste lucruri, pe lângă un asemenea noian de înțelesuri [duhovnicești]? Primul [cuvânt] este cel al apostolului: „Iar dacă nădăjduim în Hristos numai în viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii”[3]. Să primim chiar și [numai] din (55) acest cuvânt o așa temelie și fundamentare a începerii omiliei și, prin urmare, pentru psalmul [acesta] să compunem un asemenea cânt de [înțelesuri duhovnicești], care să-l interpreteze.

De vreme ce mă cuprinde o tulburare neobișnuită, spune-mi, o, binecinstitorule și bunule, mie și celor răi ai lumii, cui să-i conturez chipul [unui astfel de cânt]? Pe care [dintre cele două moduri de viețuire vrei] să-l urmezi în această (60) viață? Dacă trăiești pentru pântece și pentru cele mai rușinoase răutăți, împreună cu elinii, cu samaritenii, cu cei care frecventează piețele publice, cu șarlatanii, cu vânzătorii de cărnuri, unit fiind cu toți cei de acest fel, zicând cu ei: „Să bem și să mâncăm, căci mâine (65) vom muri!” (I Cor. 15, 32), vei rămâne fără îmbrăcămintea noastră [cerească]! Fă-ți pântecele tău dumnezeu, fă-te rob plăcerilor, dobândind atâtea stăpâne câte pofte pătimașe ai! Sau, mai bine zis, așadar, să nu fii nici măcar om, nici măcar o ființă demnă, nici măcar să ai ceva după chipul[4] [lui Dumnezeu][5], nici să ai ceva ce ține de originea ta rațională, liberă (70) și cuviincioasă, ci, pe de-o parte, să ai chip de om, iar, pe de altă parte, să ai o viață fie de bou, fie de porc, fie de măgar, [o viață de animale] care pri-

1 Psalmi VXXII, 5.

2 Am revizuit acest pasaj după o traducere pe care anterior o publicasem în *Îndrumătorul pastoral 2022*: Dr. Andrei-Ion Popescu,*„Prin apă și prin Duh”. Semnificația teologică și folosul duhovnicesc al aghiasmei* (III, Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului, Râmnicu Vâlcea, 2023), pp.281-283.

3 Corinteni XV, 19.

4 Κατ’εἰκονα.

5 Facerea I, 26.

vesc în jos și își petrec timpul lăcomindu-se la mâncare! Însă, dacă vrei să ai ceva mai mult grație virtuții, rezistă cu cei care îndură [suferințe]. Nu te sustrage de la silința săvârșirii, nici să nu făgăduiești unele și (75) să faci altele. Luptătorul, atunci când se înscrie o dată într-o luptă ascetică, de vreme ce răscumpără osteneala prin efortul lui, nu ia seama la ostenelile, la rănile, la multele sale nenorociri, ci privește la cununile, la biruința, la hotărârea arbitrilor [și] la bucuria ulterioară a gloriei. (80) Prin urmare, să ai un singur scop: cum să-I placi Judecătorului. De asemenea, cel care vrea [aceasta] în viață, să-l lovească [pe adversarul său nevăzut]. Cel care vrea [aceasta], să-l ocărască. Cel care vrea [aceasta], să strige pe scena vieții că„-ne-am făcut privelişte lumii, și îngerilor, și oamenilor."[6]

(85) De vreme ce nimeni „nu este încununat dacă nu se luptă după legile jocului"[7], să caute așadar numai [acest] singur lucru. Să ne luptăm după legile jocului, ca nu cumva să nu izbutim în lucrul nostru și ca nu cumva în celelalte lucruri să fim cu și mai multă forță învinuiți. Prin urmare, dacă cineva dintre cei care trăiesc în agoră în lux, care se desfată și întotdeauna sunt moleșiți, (90) întâmpinând din întâmplare un atlet care de dimineață se grăbește [să meargă] la palestră, la alergare și la antrenament, apucându-i mâna dreaptă, i-ar zice: «De ce înduri suferințe?», el îi va răspunde: «În vederea biruinței.»

«O, bunule și temătorule de Dumnezeu, de ce rabzi atâtea în viață?», îți răspund îndată: «Ca să mă bucur de viața viitoare.»

«De ce te ungi [cu untdelemn]?»

(95) «Ca să primesc cununa.».

«De ce rabzi soarele și arșița?»

«Ca să aflu laudă după ce se va fi vestit pretutindeni și după ce voi fi câștigat [cununa] de măslin sălbatic întotdeauna verde.»

Așadar, când și tu mă întrebi: «O, bunule și temătorule de Dumnezeu, (100) de ce rabzi atâtea în viață?», îți răspund îndată: «Ca să mă bucur de viața viitoare.»

«De ce suferi aici?»

(105) «Ca să mă bucur de veacurile viitoare.»

«Pentru ce sărăcești?»

«Ca să mă îmbogățesc primind Împărăția Cerurilor.»

«Și», întreabă [bogatul]: «Cine îți dă Împărăția Cerurilor?». «Și cine îți dă, o, omule, ceva instabil?» De ce să aștepți în zadar un deznodământ care este incert?

«Nu mă înșel crezând în Dumnezeu [și] nu pierd [nimic] având ca Stăpân un chezaș al promisiunilor părintești (110), fiindcă dumnezeiescul

6 I Corinteni IV, 9.

7 II Timotei II, 5.

cuvânt nu este o corabie, ca să pătimești [în caz de] naufragiu. Nu este un zid, ca să se prăpădească, nici o cărămidă, ca să cadă împreună cu el. [Domnul] a zis un cuvânt și negreșit aduce lucrul la îndeplinire. Cu siguranță că Dăruitorul cununilor [nestricăcioase] este nemincinos, fiindcă îndeamnă pe cei care fac și (115) pătimesc multe în această viață, ba chiar întărește prin gura lui Pavel „că nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum față de slava ce ni se va descoperi”[8]».

„Nu râvni la cei ce viclenesc, nici nu urma pe (120) cei ce fac fărădelegea.”[9] (Ps. 36,1) Față de aceste cuvinte socotește ceea ce vrei, răstălmăcește prin cuvânt ceea ce vrei! Poruncile Vechiului și Noului Testament sunt în unire [unele cu altele]: Pavel și David vorbesc aceeași limbă [a Duhului Sfânt]. Nimeni să nu îndrăznească a se împotrivi. Nimic dintre cele ale vieții să nu socotești a fi fericire. L-ai văzut pe Faraon când se îmbogățea, când trăia în plăceri, când era înconjurat de bogăția (125) Egiptului, când pentru moment se bucura de comori, când înfricoșa pe evrei, când se purta cu dispreț și se făleа cu armele sale, cu carele de război și cu marea sa armată? Zi întru sine-ți și celor de lângă tine: «„Nu râvni la cei ce viclenesc”[10]. Așteaptă puțin ca să se separe [în două] (130) Marea Roșie și să se scufunde carele de război și marea epavă a corabiei egiptenilor, și atunci vei vedea gândurile înalte ale tiraniei ce se împotrivește lui Dumnezeu.»

La rândul său, a venit cu înfricoșare să răpească orașul Ierusalim și Sanherib, regele asirienilor, strâmtorând țara (135) cu hopliți și, numai decât încercuind corabia de războinici, la fel cum o mare înconjoară o insulă, rostea cuvinte care întărâtau masa de oameni: «Ziceți lui Iezechia: „Să nu te înșele Dumnezeul tău atunci când spune[11] că nu va intra în cetatea aceasta împăratul Sanherib, nici va slobozi asupra ei săgeată, nici nu o va ataca (140) cu tabără de oaste întărită cu pari și șanțuri”[12]». [Acestea sunt] afirmații de fiare feroce și rele pătimiri ale unor oameni nevrednici a fi luați în seamă! Într-adevăr, pe de-o parte, soarele îi lăsa liberi pe hopliți, dar, pe de altă parte, noaptea îi arăta [ca] morți, morți pe cei nerăniți [în luptă], morți pe cei care nu au fost omorâți prin vărsare de sânge, [morți] pe cei care primeau somnul în locul morții și mormântul în locul culcării (145) pe pat. Unde sunt înfricoșările? Unde sunt ocările? Îndrăznețul de pe timpul serii, ca și cel de pe timpul zilei, asemănându-se cu umbra frunzelor, nu se află nicăieri, de vreme ce pătimește ceea ce s-a zis despre vrejul lui Iona[13], care seara a înflorit, iar dimineața a murit.

(150) „Nu râvni la cei ce viclenesc, nici nu urma pe cei ce fac fărădelegea.”[14] Mergi potrivit cu lucrările apostolilor și primește și de aici un mic chip al adevărului. Irod [cel Mare][15] era în culmea răutăților, făcând cele pe care urma să le isprăvească Irod [Antipa][16]. Într-adevăr, acest (155) nume din Scriptură, cu toate că e prezent în mai multe locuri, săvârșește fără îndoială și lucruri dramatice, fiindcă un Irod[17] a ucis în Betleem copii de aceeași vârstă, încă nedezvoltați complet, alt Irod[18], la ospăț, a amestecat lacrimi și sânge în băutură, iar al treilea Irod[19], după (160) uciderea aposto-

8 Romani VIII, 18.

9 Psalmi XXXVI, 1.

10 Psalmi XXXVI, 1.

11 Isaia XXXVII, 20.

12 Isaia XXXVII, 33.

13 Iona IV, 6 sqq.

14 Psalmi XXXVI, 1.

15 Irod cel Mare (74 î.Hr./73 î.Hr.– 4 î.Hr).

16 Irod Antipa (21 î.Hr. - 39 d.Hr.) era fiul lui Irod cel Mare (n. trad.).

17 Irod cel Mare.

18 Irod Antipa.

19 Este vorba de Irod Agrippa (10 î.Hr. – d. 44 d.Hr.), care era nepo-

lilor, potrivit cu dispoziția sa iubitoare de vărsare de sânge și cu nebunia judecății sale, „îmbrăcându-se în haină împărătească”[20], ședea în chip trufaș în privelișteși se mândrea, crezând că împreună cu haina se schimbă și felul de a fi:„Iar poporul striga: glas dumnezeiesc, și nu omenesc.”[21] (165) Care popor [striga]? Poporul iudeu. O, [popor] al ticăloșiilor din Egipt! O, iarăși, [popor] al înșelăciunii, care în pustie se preocupa de junincă, de viței și de viciile ce țin de cugetarea la aur! Irod păstorește pe nebunii asemănători cu el și prețuiește mult să fie numit dumnezeu. Ce fel de dumnezeu? Potrivit acestor graiuri, încă mai rămâi, (170) Iroade, în condiția ta și nu fugi de laudele contrare lui Dumnezeu? Irod, dumnezeu? Care mare o ai împărțit, care râu ai întors înapoi, ce abur l-ai preschimbat în farmecul mierii? Acestea au fost groaznicele cuvinte de fulger și de foc ale biciului trimis de Dumnezeu: „Și îndată (175) l-a lovit pe el îngerul Domnului”[22], mustrând în mod concret condiția lui muritoare.

Nu admir o persoană atunci când imită frumusețea petalelor de flori, ci admir o minte care se împodobește pentru frumusețea cea nepieritoare.

„Nu râvni la cei ce viclenesc, nici nu urma pe cei ce fac fărădelegea.”[23] De ce invidiezi cele de neinvidiat? De ce stărui în cele ce nu rămân [după moarte]? Ce vezi (180) că este de neclintit între lucrurile omenești? «Văd», zice, «că celor răi le merge bine». Ce fel de succes [e acesta], că sunt bogați, prosperă și li se revarsă bogățiile din toate părțile? De ce fel de bogăție [sunt înconjurați]? De prietenul necredincios, de vecinul primejdios, de stăpânul nedrept [și] de cel ce atrage mulți dușmani? Câtă vreme (185) o să deții bogățiile și o să te încingi cu lanțuri [de nedezlegat], [bogăția] îți va ruina zborul [către Dumnezeu], distrugând înțelegerile [făcute] cu tine. Și chiar dacă [bogăția] îți rămâne, îți ridică împotrivă mulți dușmani, frați, prieteni, cunoscuți, copii, fiice, care își deschid gura asupra ta. Cu siguranță că sunt atâția dușmani ai celor bogați, câți și moștenitori (190) care fac rugăciune pentru moartea ta și urgentează [sfârșitul] vieții tale înainte de ceasul [încheierii] ei.

„Nu râvni la cei ce viclenesc, căci ca iarba curând se vor usca”[24], fiindcă frumusețea ieri a înflorit și azi e uscată. Nu admir (195) o persoană atunci când imită frumusețea petalelor de flori, ci admir o minte care se împodobește pentru frumusețea cea nepieritoare. Așadar, de ce îi lauzi pe cei răi?

tul lui Irod cel Mare (n. trad.).

20 Faptele Apostolilor XII, 21.

21 Faptele Apostolilor XII, 22.

22 Faptele apostolilor XII, 23.

23 Psalmi XXXVI, 1.

24 Psalmi XXXVI, 1-2.

Fiindcă sunt obraznici? Fiindcă sunt viguroși la trup? Așteaptă bătrânețea și vezi contestația firii. Chiar și înainte de bătrânețe, (200) boala face acest lucru ce ține de firea [omenească], celor semeți vătămându-le [sănătatea] din cauza febrei și făcându-i mai palizi decât legumele. «Da, dar» [admiratorul celor vicleni] zice că «cei vicleni pot multe lucruri: uneltesc intrigi, distrug, răpesc, ucid, astfel încât pot să facă [diferite lucruri] cu ușurință». Aceasta o face atât păianjenul cel veninos, cât și șarpele atunci când de sus în jos (205) scuipă veninul printr-o mică mușcătură și nu se găsesc animale de pradă care să treacă peste acest [hotar]. Urșii și lupii, chiar și cu un singur atac, nimicesc o cireadă de vite. Însă tu să nu judeci de este bună destoinicia celor netrebnici, nici să fii invidios pe cele de neinvidiat. Cine complotează împotriva celor buni? Cine poartă otrava sub limbă? (210) După ce ai conștientizat aceasta, anume că nimic din cele omenești nu este statornic, nici insuccesul, nici succesul, nici bogăția, nici sărăcia, nici judecătorii, nici cei care sunt judecați, nici stăpânitorii, nici cei stăpâniți, nici împărații, nici cei ce se supun, amintește-ți și de Scripturile pe care tu le cunoști. (215) Seara, împăratul evreilor, Sedechia, era în cele ce țin de împărăție, dar, în scurt timp, dimineața, a coborât de pe tron în lanțuri, [ca] prizonier în locul de muncă forțată din Media[25]. Împăratul asirienilor, Nabucodonsor, este cel care fără îndoială a făcut acestea: cel care a ars și a distrus cele ale Ierusalimului, cel care (220) a băut din potirele cele sfinte, peste puțin timp, începea să se sălbăticească, fiind cuprins de nebunie, căzând cu totul din împărăție, lepădându-se de modul legiuit de viață și mâncând iarbă cu vitele. Baltazar, în prezența bucătarilor tiranicei sale stăpâniri, era lipsit de putere, iar Darius Medul era înălțat împărat prin abilitățile îngrijitorilor de cai.

(225) Prin urmare, de ce-mi cercetezi în detaliu bogăția, luxul, puterea și suplimentul [de câștig] dobândit al oamenilor? Tu doar primești-mi-l pe cel drept simplu, acoperindu-l, ca pe Ilie, numai cu o mantie aspră și înnobilându-l cu virtutea. Săracul acesta, Ilie, avea un cuvânt mai puternic decât râul. (230) În ce chip? Uneori râul Iordanului aducea furtună mare și o purta deasupra malurilor sale, [iar], de vreme ce nu avea corabie și trebuia să traverseze [pe malul celălalt] cu ucenicul său, biciuiește râul cu mantia sa, apa se desparte, imitând despicarea pietrei, și cu sfinte picioare străbate o strâmtoare de apă. Cu siguranță că Dumnezeu (235) a fost Cel ce a poruncit ca toate să fie de față: natura, cu un caracter năvalnic, apa, pământul, calea și nevoia de corabie.

25 „Media era o regiune antică, situată în nord-vestul Iranului, corespunzând astăzi aproximativ zonelor moderne din Azerbaidjan, Kurdistan și părți din Kermanshah. Textul citat marchează o apariție timpurie a Mediei în sursele istorice, în special în textele regelui asirian Shalmaneser III (858–824 î.Hr.), care menționează locuitorii ținutului „Mada" — un nume străvechi, care desemna probabil triburile iraniene de acolo." Cfr. The Editors of Encyclopaedia Britannica., „Media", în: Encyclopedia Britannica, Joi, Iulie 4, 2024 (n.trad.).

Cel care nu avea nici măcar pat [înviază] un mort. Căci de ce avea nevoie de pat, uși și lacăte cel care deținea cheile cerului, cel care poruncea stihiilor, cel care chema ploile, cel care făcea ca izvoarele [să scoată apă], cel care nimicea foametea, cel care avea comoara pe limbă, cel care purta întru sine cuvinte mai blânde decât multe leacuri?

Avem astfel de săraci, „ca unii care n-au nimic, dar pe toate le stăpânesc."[26] Căci, ce avea Elisei ca să fie martor (240) cu o mică îndoitură [de mantie] a îndoitei minuni, decât numai a Sfântului Duhului umbrire de neprădat de pe mantia sa, decât numai o moștenire de rugăciune? Însă, cu toate că acesta nu avea nici făclie, nici sfeșnic, nici acoperiș sau casă, nici oricare alte străine lucruri, a aprins candela vieții pentru copilul cel mort al șunamitencei, ridicând un mort din pat. Cel care nu avea nici măcar pat[27] [înviază] un mort. Căci de ce avea nevoie de pat, uși și lacăte cel care (245) deținea cheile cerului[28], cel care poruncea stihiilor, cel care chema ploile, cel care făcea ca izvoarele [să scoată apă], cel care nimicea foametea, cel care avea comoara pe limbă, cel care purta întru sine cuvinte mai blânde decât multe leacuri?

(250) Uite-mi-te la unii ca aceștia și la sfinții apostoli că erau lipsiți în ceea ce privește cele din afară, dar bogați în ceea ce privește cele dinlăuntru, pe de-o parte, necâștigând nimic, iar, pe de altă parte, putând să dăruiască mersul pe picioare. Cum? Ascultă iarăși: [La poarta templului] se afla un olog din naștere[29] – o privelițe vrednică de milă, o nefericire de netămăduit, o nenorocire nemângâiată. (255) Dă bani, bogatule, domnule, mândrule, cel care te desfeți în această viață, și caută la suferința [ologului]! Însă ologul rămâne [în continuare] olog! Să vină Petru și Ioan, cei mai săraci decât ologul, cei mai săraci decât săracul, cei care nu au, așadar, nici măcar un meșteșug, și să zică (260) cele mai surprinzătoare cuvinte: „Caută la noi"[30].

«Iau foarte bine seama, chiar dacă a lua seama [la voi] nu-mi este la îndemână. De aceea, stau culcat [și] sunt perceput ca o fiară sălbatică pentru trecători atunci când le cer cu insistență să nu mă ignore.»

(265) Iar Petru a zis către el: „Argint sau aur nu am, dar ceea ce am aceea îți dau."[31]

«Așadar, nesocotește-mă dimpreună cu toți ceilalți tu, cel care nu dai nimic și care disimulezi atenția, înlănțuindu-mi picioarele într-un mod (270) mai greu [de îndurat și] dând naștere suferinței!»

---

26 II Corinteni VI, 10.

27 IV Regi IV, 8 -11, 32 – 35.

28 Cf. Matei XVI, 19.

29 Cf. Faptele Apostolilor III, 2.

30 Faptele Apostolilor III, 4.

31 Faptele Apostolilor III, 6.

«„Argint sau aur nu am”[32], dar, cu toate că nu am nimic, am să-ți dau un dar mai de preț decât multe bogății: „În numele lui Iisus Hristos Nazarineanul, scoală-te și umblă.”[33]»

(275) O, ce comori nevăzute, o, ce fel de câștig care nu poate fi jefuit! Cei care nu aveau aur dădeau dintr-o dată în dar [mersul pe] picioare, covârșind firea, purtându-se față de ei precum un tată, modelând trupuri prin credință [și] făcându-i atleți pe ologi. „Și a intrat în templu, umblând și (280) sărind, și lăudând pe Dumnezeu.”[34]

Cei care nu aveau aur dădeau dintr-o dată în dar [mersul pe] picioare, covârșind firea, purtându-se față de ei precum un tată, modelând trupuri prin credință [și] făcându-i atleți pe ologi.

Ce ai prefera: a ridica pe ologi, fiind lipsit împreună cu ucenicii și chinuit în această viață, sau a fi aruncat în focul gheenei cu destrăbălații neînfrânați și iubitori de plăceri? Suferă [, suflete,] toate [relele de aici], dar acoperă-mă [, Doamne,] de (285) relele viitoare! Las în seama ta cele prezentate!

Mă tem de relatarea despre Lazăr și de viața sa în conformitate cu această [relatare].„Era un oarecare om bogat, zice [evanghelistul Luca], și se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele în chip strălucit”[35], silindu-se pentru cele de aici, dar, (290) fiind lipsit de cele viitoare, ațintindu-și [mintea] numai la fericirea ce ține de gură și pântece. „Însă era [și] un oarecare sărac, anume Lazăr”, mizerabil, „plin fiind de răni”[36], un al doilea Iov în ceea ce privește suferința rănilor, aruncat pe pământ înaintea porților, răbdând cu mulțumire judecățile lui Dumnezeu, cu bună dispoziție fiind culcat la pământ, (295) pentru ca mai vesel să se odihnească „în sânurile lui Avraam”[37]. Așadar ce s-a întâmplat după acestea? Vom înțelege de la cei care ne aduc aminte chiar în Evanghelie. „A murit bogatul”, zice [Evanghelia], „și a fost îngropat”[38], deși era mort înainte de îngropare. „Și în iad” fiind dus, „ridicându-și ochii săi (300) de departe, vede pe Avraam și pe Lazăr în sânurile lui.”[39] Este o stare de îndoită pedeapsă când cineva, aflându-se în cele rele, îl vede pe celălalt că se desfată. De ce, prin urmare, aici bogatul a fost bogat, iar acolo a devenit sărac? „Părinte Avraam”, zice [bogatul], „miluiește-mă!”[40]. Acum (305) numești părinte pe Avraam, pe cel ale cărui purtări nu le-ai imitat, nici

32 Faptele Apostolilor III, 6.

33 Faptele Apostolilor III, 6.

34 Faptele Apostolilor III, 8.

35 Luca XVI, 19.

36 Luca XVI, 20.

37 Luca XVI, 22.

38 Luca XVI, 22.

39 Luca XVI, 23.

40 Luca XVI, 24.

[nu ai urmat] învățătura despre iubirea de străini, nici conduita legată de facerea de bine? «Deci, cu toate că numai pe dinafară, prin [pronunțarea] numelui meu, pari a fi bun, eu vreau, copile, să te prețuiesc chiar și pentru adresarea [către mine]. [Însă] cel care se leapădă de frați nu este fiu, (310) întrucât îi vede pe săraci ca pe niște vrăjmași! „Adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta și Lazăr, asemenea, pe cele rele. Iar acum, aici el se mângâie, iar tu te chinuiești."[41] În consecință, aveți cele de care ați fost interesați [în viață]: acesta, pe de-o parte, desfătarea Raiului, iar tu, pe de altă parte, (315) râul cel de foc.»

Acesta este conținutul predicii, potrivit acestor cuvinte. Cel care voiește să trăiască în lux, [să trăiască], cel care vrea să răpească, [să răpească], dar să-mi îngăduie mie [să răpesc] cele viitoare. Toate trec, toate se veștejesc, dar toate câte pot să dăinuie rămân nemuritoare. Toate câte pot, prin virtute sau răutate, (320) să primească în ele însele laudă sau pedeapsă rămân [nemuritoare]. Toate câte am suferit suferă și ele împreună cu noi. Toate câte nu pot să piară împreună cu noi, deși noi murim, rămân [nemuritoare]. Toate câte apucă mai înainte spre viața viitoare aici nu își caută mijloace de a convinge, nici nu își aduc mai înainte martori. Cu siguranță că acolo faptele strigă, adevărul (325) stă de față gol și meșteșugul cuvintelor este nefolositor. Prin urmare, să fie admirat fericitul David atunci când ne întoarce pe noi de la cele mai rele și zice: „Nu râvni la cei ce viclenesc, nădăjduiește în Domnul și fă bunătate, și locuiește pământul, și hrănește-te cu bogăția lui"[42] (330), pe care[43] fie să-l dobândim noi toți, în Hristos Iisus, Domnul nostru, Căruia Îi este slava [în veci]. Amin.

41 Luca XVI, 25.

42 Psalmi XXXVI, 1.3.

43 Sfântul Ioan Gură de Aur, în încheierea omiliei sale, cel mai probabil face trimitere la „pământul celor fericiți", adică la Rai (n.trad.).